

परिच्छेद १

रुविभ्याली गाउँ पालिका अन्तर्गत पालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कार्यपालिका सदस्य, वडा अध्यक्ष लगायत सदस्यहरू, शिक्षा शाखाका कर्मचारीहरू, सहयोगी संघसंस्था, विद्यालय परिवार, अभिभावकहरूहरूका समेतबाट तयार गरि घोषणा गरिएको

१. रुवी भ्याली गाउँपालिकामा शिक्षाको रूपान्तरण र विकासलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखि शिक्षामा नमूना पालिकाको रूपमा विकसित गर्न गरिनेछ ।
२. गाउँपालिकामा सार्वजनिक शिक्षाको सुदृढिकरण तथा निरन्तर नवप्रवर्तनको पक्षमा व्यापक जनमत निर्माणको साथै सम्बन्धित पक्षहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
३. शिक्षाको विकासका लागि वृहद र बहुवर्षिय शिक्षाको रणनीतिक योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
४. विद्यालयबाहिर रहेका बालबालिकालाई अनिवार्य विद्यालयमा ल्याउन र टिकाउन विशेष पहल गरिनेछ ।
५. समयसापेक्ष साक्षरतालाई परिभाषित गरी कार्यान्वयन गर्नुका साथै विभिन्न पेशागत समुहका व्यक्तिहरूका लागि आजिवन सिकाइ लगायत अन्य आवश्यक विषयहरूमा ज्ञान, सिप, धारणा विकासको निम्ति अनौपचारिक शिक्षाको रणनीति तथा कार्यक्रम निर्माण गरी संचालन गरिनेछ ।
६. सीमान्तकृत, दलित, जनजाति तथा पछाडी पारिएका समुदाय तथा विपन्न, असहाय, अपांगता भएका बालबालिकालाई विशेष किसिमका प्रोत्साहनमूलक कार्यक्रम सञ्चालन र उच्च शिक्षाका निम्ति विशेष सहयोग कार्यक्रम तय गरिनेछ ।
७. सबै विद्यालयको पूर्वाधार र भौतिक आवश्यकताको कार्य योजना बनाइ बालमैत्री र अपाङ्गमैत्री वातावरण सिर्जना गर्दै सोहि अनुरूपका सिकाइ सामग्रीको प्रयोगमार्फत पठनपाठन गरिनेछ ।
८. विद्यालयमा कुनै पनि प्रकारको दलगत राजनीति प्रवेश गराइने छैन ।

९. विद्यालयलाई शान्तिक्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
१०. हरेक विद्यालयमा बालसंरक्षण नीति अवलम्बन, बाललक्लव गठन तथा परिचालन गरी हिंसामुक्त विद्यालय बनाइनेछ ।
११. विद्यका विभिन्न क्षेत्रमा प्रभावकारी रहेका नविनतम शिक्षण पद्धतिको खोजि तथा सिकाइ अनुकुलनका साथै नेपालकै सिकाइ परम्परामा रहेका प्रगतिशील शिक्षण पद्धतिको विरासतमा परिवेश सुहाउँदो व्यवहारिक र प्रयोगात्मक शिक्षण पद्धति अवलम्बन गरिनेछ ।
१२. पालिकाको शिक्षा क्षेत्रमा आइरहने समस्याको पहिचान, प्राथमिकिकरण र समाधानको उपायको खोजि गर्न सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरूलाई संलग्न गराइ सहभागितामुलक परिवेश विश्लेषण गरिनेछ ।
१३. जनशक्ति विकास तथा व्यवस्थापनमा पालिकालाई आत्मनिर्भरतातर्फ उन्मुख गराउन आवश्यक मानवस्रोतको प्रक्षेपण गरी सोहि अनुरूप उत्पादन गर्ने गरी रणनीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१४. पालिकाको शिक्षा शाखाको सुदृढिकरण गरी शिक्षाको गुणस्तर सुधारमा एकिकृत परिचालनको रणनीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५. माध्यामिक विद्यालयको (९-१२ तह) देखि नै अनुसन्धान र नवप्रवर्तन (Research & Innovation) र प्रयोगात्मक शिक्षामा विद्यार्थीलाई संलग्न गराइनेछ । विद्यालयमा अध्ययन अनुसन्धान इकाई गठन गरि नवप्रवर्द्धनात्मक कार्यमा लगाइनेछ ।
१६. सबै विद्यालयमा सूचना प्रविधिको प्रयोग, कम्प्युटर ल्याब स्थापना, इ—लाइब्रेरी सञ्चालन गर्न उपयुक्त शिक्षक तालिम सहितको स्मार्ट कक्षा सञ्चालन गरिनेछ । एक विद्यालय एक पुस्तकालयको व्यवस्थापनमा सहयोग गरिनेछ । विज्ञान ल्याब, गणित ल्याब र सामाजिक ल्याब निर्माण गरिनेछ ।
१७. जीवन उपयोगी तथा व्यवहारिक सिकाइमा जोड दिदै विद्यालय छोड्ने दरलाई शुन्यमा झार्ने, भर्नादर सतप्रतिशतमा पुर्याउने, अभिभावकहरूमा सचेतना एवम्

सहयोगका माध्यमबाट विद्यार्थीहरूको दैनिक उपस्थिति दर बढाइनेछ । भर्ना अभियानमा बाल क्लब, अभिभावक तथा नागरिक समाजसमेतलाई सहभागिता गराइनेछ ।

१८. गाउँपालिका स्तरीय परीक्षा बोर्ड गठन गरी मुल्याङ्कन तथा परीक्षा प्रणालीलाई वैज्ञानिक बनाउँदै विश्वसनियता र स्तरीयताको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१९. गाउँपालिका स्तरीय विषयगत समिति गठन गरि प्रत्येक परीक्षा अगाडि बैठक तथा छलफल गरी नियमित रूपमा इ-नेटवर्किङ गर्ने र शैक्षिक सत्र सुरु गर्नु अगाडि विषयगत कार्यशाला आयोजना गरिनेछ ।

२०. विद्यालयमा पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रमको संचालनका लागि पालिकासापेक्ष नीति अख्तियार गरिनेछ ।

२१. समुदायको परिवेश, आवश्यकता र मापदण्डका आधारमा विद्यालय ग्रेड वृद्धि वा घटाउने, गाभ्ने र पूनःनक्साङ्कन कार्य गरिनेछ ।

२२. मातृभाषाको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन, माध्यम-भाषा नेपालीमा पारंगत तथा अन्य विषयको पठनपाठन अंग्रेजी भाषामा समेत गराइने प्रवन्ध गरिने छ ।

२३. स्थानीय पाठ्यक्रममा स्थानीय भूगोल, इतिहास र संस्कृतिका साथै परम्परागत सिप, कला र प्रविधिको खोज तथा अनुसन्धानलाई समावेश गरिनेछ ।

२४. परम्परागत ज्ञान, सीप र प्रविधिलाई स्तरोन्नति, व्यवसायीकरण र डिजिटलाइजेशन गराइ विज्ञान र प्रविधिको क्षेत्रमा अध्ययन, अनुसन्धानका लागि पालिकाबाट सहयोग प्राप्त युवा शोधकर्तालाई सहयोग गरिनेछ ।

२५. विद्यालयमा महिला शिक्षकको अनुपातमा अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२६. पेशागत दक्षतामा निपुणता ल्याउँदै शिक्षण पद्धति र व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन विद्यालयका प्रधानाध्यापक, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको क्षमता अभिवृद्धिका लागि समयसापेक्ष र प्रविधिमैत्री प्रवोधिकरण-कार्यशाला तथा तहगत

विषयगत तालिम प्रदान गर्न पालिका स्तरमा समेत प्रभावकारी स्रोत सामग्री तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२७. सबै सरोकारवालाको निम्ति शिक्षा क्षेत्रको आचारसंहिता निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

२८. शिक्षालाई अनिवार्य र निःशुल्क बनाइ उच्च शिक्षामा समावेशी नीति अन्तर्गत पछाडी पारिएका समुदायलाई उच्च शिक्षामा सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२९. पालिकाभित्र शिक्षक अभावको विद्यमान समस्याको समाधानका लागि सम्बन्धित विषयको शिक्षक उत्पादन गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

३०. व्यावसायिक तथा प्राविधिक धारका विद्यार्थीलाई कम्तीमा ३ देखि ६ महिनाको स्वयंसेवक शिक्षण वा सम्बन्धित क्षेत्रको काम गर्ने कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गरिनेछ ।

३१. पालिकास्तरमा वर्षको १ पटक शिक्षाको अवस्था प्रकाशन, आवधिक रूपमा इ-बुलेटिन र हरेक विद्यालयमा वर्षको कम्तीमा १ पटक शैक्षिक बुलेटिन प्रकाशन गरि विद्यार्थीको क्षमता प्रस्फुटन, शिक्षकको क्षमता अभिवृद्धि र पालिकाको शिक्षा विकासको सवालमा प्रकाशन गरिनेछ ।

३२. सार्वजनिक शिक्षाको महत्व तथा सुदृढीकरण सम्बन्धित शैक्षिक डिस्कोर्स संचालन गरिनेछ ।

३३. विद्यार्थीलाई दिवा खाजाको व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउन स्थानीय रूपमा उत्पादन हुने अन्न, तरकारी, फलफुल तथा दुग्धजन्य पदार्थलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । पत्रु खाना वा जङ्ग फुडलाई विद्यालयबाट पूर्णतः विस्थापन गरिनेछ ।

३४. शिक्षिका, बालिका तथा किशोरीको स्वास्थ्यलाई मध्यनजर गरेर विद्यालयमा सुरक्षित स्यानीटरी प्याड वितरण लगायतका स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

३५. प्रधानाध्यापक, शिक्षक, विद्यार्थी, विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी/सदस्य तथा अभिभावकसमेतको लगनशिलता र शिक्षाको विकास तथा रूपान्तरणमा पुऱ्याएको योगदानको सम्मानार्थ मापदण्ड तयार गरि हरेक वर्ष पुरस्कृत गरिनेछ ।
३६. "शिक्षक, विद्यार्थी तथा अभिभावकसंग जनप्रतिनिधि" कार्यक्रम सुरु गरिनेछ ।
३७. विद्यार्थी अभिमुखिकरण (जीवन वृत्ति परामर्श, लक्ष्य निर्धारण, सामाजिक सदभाव र एकता सुदृढ गराउन) तथा अभिभावक शिक्षा-सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३८. प्राविधिक धार अध्यापन गराउने सामुदायिक विद्यालयको थप सबलिकरण गरिनेछ ।
३९. पालिका स्तरीय विज्ञान मेला, प्रदर्शनी एवं सृजनात्मक प्रतियोगिता सञ्चालनमा सहयोग तथा युवा वैज्ञानिकहरूसंग साक्षात्कार कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहजिकरण गरिनेछ ।
४०. पालिका शिक्षा रणनीति तथा योजना र यस घोषणापत्रको मर्म अनुसार कार्यान्वयनमा सहयोग पुग्ने गरी शिक्षामा काम गर्ने स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सरकारी, गैर-सरकारी, प्राज्ञिक तथा बौद्धिक संघ, संस्थाहरूलाई सिर्जनात्मक सहकार्य र अर्थपूर्ण साझेदारीको निम्ति आमन्त्रण तथा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४१. गुणस्तरीय तथा व्यवहारिक शिक्षा भए-नभएको मापनका लागि पालिकाले छुट्टै सूचकहरू निर्धारण गरि आवधिक रूपमा अनिवार्य अनुगमन, मूल्याङ्कन र स्वःमूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४२. यस घोषणापत्रमा उल्लेख भएका प्रतिबद्धताको आधारमा रणनीति, कार्यनीति, कार्यविधि तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४३. शिक्षक छनौट निष्पक्ष तटस्थ र पारदर्शी बनाइनेछ ।
४४. स्टिम शिक्षा अवधारणालाई शिक्षक तालिमको मध्यम बाट प्रयोग गरिनेछ ।

४५. नामुना बालविकास निर्माण गर्न भौतिक पूर्वाधार तथा पर्याप्त समग्री उपलब्ध गराईनेछ ।
४६. शिक्षक बैंकको अवधारणालाई स्थानीयकरण गरिनेछ ।
४७. उत्कृष्ट बाल शिक्षकलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
४८. हप्तामा एक पटक आभिभावकले र महिनामा एक पटक जनप्रतिनिधिले विद्यालय अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
४९. कक्षा एक तीनमा (१-३) मातृ भाषाको शिक्षा व्यवस्था गरिनेछ ।
५०. नैतिक तथा संस्कार शिक्षा, प्रजनन शिक्षा, किशोरी शिक्षा, डिजिटल शिक्षालाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
५१. उच्च शिक्षा छात्रवृत्ति तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५२. हासामा एक दिन स्थानीय र जातीय पोशाक प्रयोग गरिनेछ ।
५३. आर्युविदिक शिक्षा लगायत प्राविधिक शिक्षा संचालनमा पहल गरिनेछ ।
५४. शिक्षा दरबन्दी मिलान, विद्यालय समायोजनलाई भूगोल जनसंख्या दुरीको आधारमा नियमित गरिनेछ ।
५५. विद्यार्थी उत्प्रेरणा, शिक्षक प्रोत्साहन पुरस्कार कार्यक्रम नियमित सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
५६. विद्यालयलाई शान्ति क्षेत्र घोषणा गरिनेछ, कुनै पनि गैर-शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गरिने छैन ।
५७. शैक्षिक उपलब्धी बढोत्तरी र शैक्षिक क्षतिको आधारमा प्रोत्साहन, पूनर्बल र दण्डको व्यवस्था गरिनेछ ।
५८. उत्कृष्ट विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई मुल्याङ्कनको आधारमा पुरस्कृत गरिनेछ ।